

citiam simulat, sed in cordis occulto veritatem amicitiae non conservat; damnabiliter intus hiat, cum foris secus superducti bituminis simulatione cohæreat. Quorum videlicet a diluviali naufragio neuter eripitur; quia duplici charitatis bitumine, ut divinitus præceptum est, non munitur.

Qui autem se et foris præbet amabilem, et intus conservat amantem, foris cum ramis verbi fructus exhibet beneficii; intus alte radicem figit, quia medullitus diligit; hic profecto et intus et extra bitumine linitur (*Gen. vi*), quia duplici charitatis glutino cum proximis foederatur. Porro autem quia de lignis levigatis prius fieri arca præcipitur, et sic deinceps ut bitumine liniatur; qualiter ligna vestra levigari debeant, et dolabro poenitentiae ac disciplinae poliri utcumque supra descripsimus; nunc ut compactæ fabricæ bitumen accedat, exigente rationis consequentia suademus. Enimvero quandiu mores hominum asperi sunt et inculti, inaniter eis charitatis gluten apponitur, quoniam ab invicem cito dissiliunt; dum in eis politæ moralitatis æquata confœderatio non tenetur.

Estote igitur levigati per spiritalis exercitii disciplinam, estote bituminati per charitatis fraternæ concordiam. Quæ tamen, confœderatio congruere perfecte non poterit, nisi cum arca in cubitu consumatur, id est, cum multis unus Christi vice proponitur. Unitas quippe facit, ut multa sibi invicem congruant, ut diversæ hominum voluntates in compage charitatis, et communis spiritus unanimitate concurrant.

Quapropter, charissimi; si cupitis invicem in Christi charitate congruere, ei, qui vobis Christi vice præest, humili ex corde attentius obedite. Non inter vos sit garrulus ille Cham (*Gen. iv*), qui nudata parentis verenda denuntiet, qui paternæ offensionis obscena divulget. Qui videlicet inter duos fratres medius, nec in primitiis numeretur Israelitarum, nec locum mereatur in plenitudine gentium (*II Reg. xx*). Non ibi sit, qui contempto pastore, mercenarium quærat; qui voces alienorum audiat, qui in odii fornace discordiæ malleos ludat, qui regnum Israel per schismatis seminarium dividat. Non est, inquit, nobis pars in David, nec hæreditas in filio Isai. Plane tandiu apes in communi mellificant, quandiu sub uno principe perseverant. Grues

quoque juxta vocabulum tandiu lineatim congruunt, quousque unum sequendo, litterarum utrinque ordinem non confundant. Roma mox ut condita est, duos etiam fratres simul reges habere non potuit: ideoque prima surgentis structuræ mœnia parricidio dedicavit. In Rebecca concupientis utero Jacob et Esau, cum necdum præter materna viscera vestes induunt, jam velut loricati bella committunt (*Gen. xxv*).

Rector itaque fratres tanquam filios amplectatur, et foveat; ut et ipsi tanquam patri a filiis deferantur. Scitum quippe est illud oratoris Domitii (*Cic. lib. ii De orat.*, in proem.): « Cur ergo te, inquit, habeam **319** ut principem, cum tu me non habeas in senatorem? » Non ut hæc spiritualibus sint taxanda discipulis, sed ut murmurationis occasio tollatur infirmis. Omnes itaque diligat, ut jure ab omnibus diligatur. Sic igitur pastor et oves (*I Joan. iv*), dux et militum catervæ uno spiritu confœderentur in exercitatione virtutum: ut charitas, quæ Deus est, individuae unitatis in eis teneat principatum. Ecce, dilectissimi mihi Patres et domini, ex studio vobis styli currentis articulum reprimo, quia incultum ac rusticum esse, quod scribitur, non ignoro: ut quod absque salis condimento, jure despicitur, brevitatis saltem compendio commendetur. Quæso itaque, ut qui lupinos aliquando post marinas delicias editis, hoc quoque pittacium post sacra volumina utcumque respicere non spernatis.

320 SCHOLIA.

Petrus autem nuptiarum sordes abluit cruore martyrii. Cave putes sanctum doctorem nuptias, quas constat a Christo Domino sacramenti honore condecoratas, ullo modo vituperare; unde et illud Pauli: « Honorabile connubium in omnibus, et torus immaculatus (*Hebr. xiii*). » Sed et ipse beatus Damianus suis in scriptis cum occasio se præbet, laudat nuptias, præsertim lib. v, epist. 11, ad clericos Fayensinos. Sordes itaque nuptiarum ille intelligit, quas aliquis vitæ conjugalis occasione contrahit: in qua cum viri rebus divinis minus ferventer vacare soleant, et ob id dicat Apostolus: « Qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, et divisus est (*I Cor. vii*). » Cumque crebrius in vana delinquendi offendicula incurrant, non est mirum sordes contrahere, ac propterea eas expiare teneri.

Sit nomen Domini benedictum.

321-322 OPUSCULUM DECIMUM QUARTUM.

DE ORDINE EREMITARUM, ET FACULTATIBUS EREMI FONTIS AVELLANI.

ARGUMENTUM. — Ad exemplum, et imitationem posterorum, regulas, et vivendi instituta, quibus eremita Fontis Aveliani suo tempore utebantur, describit, iisque, ut qui post se futuri sunt, utantur, neque ad laxiorem vitæ normam declinent, gravissime obtestatur. Suisque ut in orationibus meminerint post mortem suam, obsecrat.

Cum fervorem sanctæ conversationis vestræ, fratres charissimi, diligenter attendo, nullis hoc huma-

nis viribus deputo; sed illi potius, qui operatur in vobis velle et perficere, pro bona voluntate, gra-

tias ago: Ille enim fons est et origo virtutis: ille bonæ inspirator est voluntatis. Et quid mirum, si fragilia corporum vestrorum vascula ad portandam post se crucem fortiter reborat, qui cuncta mundi horrea in levibus culmorum aristis mirabiliter librat? Et quorum pondere lapidea sæpe ædificia corruunt, ad hæc ferenda volatiles spicarum thecæ, tenuibus mistæ paleis, non succumbunt. Quid mirum, inquam, si debilibus servorum suorum membris vires attribuit, qui in tenuissimis uvarum folliculis omnium ubique regionum vina suspendit: et quod ex tunnis operose, et cum magno labore compactis sæpius effluit, hoc perexilis corticis, quasi quoddam fidele depository sine diminutione custodit: imo quod illinc vel guttatim frequenter effunditur, hic non minuendo, sed augendo potius per quotidiana incrementa servatur.

Quis autem divini operis magnitudinem narrare sufficiat, cum sive in palearum culmis, seu in uvarum botris recondi videat cellaria potentum, promptuaria regum? Videamus in arbore folium sub ipsis pruinis hiemalibus lapsabundum, et consumpto autumnalis clementiæ virore, jamjam pene casurum, ita ut vix ramusculo, cui dependet, inhæreat, sed apertissima levis ruinæ signa prætetendat: inhorrescunt flabra, venti furentes hic inde concutiunt, brumalis horror crassi æris rigore densatur: atque, ut magis stupeas, defluentibus, reliquis undique foliis terra sternitur, et depositis comis arbor suo decore nudatur; cum illud solum nullo manente permaneat, et velut cohæredum superstes in fraternæ possessionis jura succedat. Quid autem intelligendum in hujus rei consideratione relinquatur, nisi quia nec arboris folium potest cadere, nisi divinum præsumat imperium?

Quid ergo mirum, si, defluente jam ex maxima parte monastico ordine, quosdam servos suos omnipotens Deus in perferendo diversarum tentationum labore corroborat, qui et quæ vult in arboribus folia, cæteris decidentibus, ligat? Unde non immerito scrutator ille divini patientiæ B. Job: « Qui facit, inquit, magna, et incomprehensibilia, et mirabilia, quorum non est numerus (Job XI). » Quapropter immensas Creatori meo gratias refero, qui me indignum ministerii locum habere voluit in conventu non multorum, sed honorum, quos mihi necesse sit ad patriam redeundo præcedere; sed gaudendum est, si fraterna possim vestigia parili conviacione tenere: ut fructum, qui nequaquam mihi ex spatiosa terra colligitur, uberius videatur angustiæ fertilitatis recompensare proventus.

Volo autem, fratres mei, de vestræ conversationis ordine pauca perstringere, ut quod in vestris nunc vivis operibus legitur, etiam apicibus traditum ad eorum, qui nobis in hoc loco successuri sunt, notitiam transferatur: quatenus et si non contigerit eos ad altiora conscendere, eandem saltem vivendi regulam, quam vos tenuisse didicerint, et ipsi studeant fideliter observare: ut qui habitationis fuerint suc-

cessores, sint nihilominus et conversationis hæredes: et quod de regulari observantia sui loci viderint specialiter scriptum, pudeat si de sua fuerit aliquando imitatione deletum. In hoc nempe loco, qui fons Avellani dicitur, plerumque viginti plus minus monachi per cellulas, sive in assignata cuique obedientia degimus; ut omnes simul cum conversis, et famulis tricenarium quinarium numerum, aut vix, aut breviter excedamus. Vivendi autem regula hoc nostro tempore talis est.

Ab octavis nempe Dominicæ Resurrectionis usque ad diem sanctum Pentecostes, quatuor **323** dies per hebdomadam jejunatis, præter Dominicum vero diem, de cujus reverentia nullus addubitat, tertia feria, et quinta feria bis in die reficitis. Illo enim tempore, ut nôtis, non prohibentur monachi auctoritate sacrorum canonum jejunare. Ab octava autem Pentecostes usque ad festivitatem sancti Joannis, quinque diebus observatur sub hac discretione jejunium: ut tertia feria ad horam nonam pulmentum habeatis, quinta vero feria secunda vice reficitis. A festivitate vero S. Joannis usque ad Idus Septembris, tertia et quinta feria tenetur bina in die refectio: reliquis vero quatuor diebus servetur solito more jejunium. Ab Idibus vero Septembris usque in Pascha Domini, quinque diebus jejunium sine intermissione tenetur, salvo eo, quod semper infirmioribus fratribus, humorumque inæqualitatem patientibus, prout necesse fuerit, misericorditer subvenitur. Nemo autem me mendacii temerarius arguat, dum me non extraneis loqui, sed his, qui rem perite noverint, præsentibus hæc narrare considerat: et certe non immerito erubescerem, si inter discipulos veritatis, ipsis scientibus, commento fallaciæ deservirem.

Etsi enim eos, qui postmodum audituri sunt, hujus rei plenitudinem fraudare non debeam, malo tamen ex eo, quod est, salva veritate relinquere; quam id, quod non est, vana persuasionem jactare. Ecce enim de duabus illis quadragesimis, quæ vel Natallem Domini, vel sanctum Pascha præcedunt, licet ego taceam, vos tamen scitis, quia nonnulli hic sunt, qui absque diebus Dominicis, duplex illud quadragesimale spatium totum jejunando transcurrere soleant, exceptis tribus solemnitatibus, S. videlicet Andreæ, et sancti Benedicti, et Annuntiationis Dominicæ. Per alias autem festivitates, quæ magnæ quidem, sed adeo non sunt præcipuæ, sive in quadragesimali tempore, sive per totius anni curriculum, cellerarius cum his, qui juxta ecclesiam commorantur, cum duodecim celebrent lectionibus, atque si priori videtur, aliqua illis misericordia refectio impenditur. Cæterum hi, qui sunt per cellulas constituti, vina lectione contenti, dum foras minime prodeant, jejunium suum ex more conservant.

Jejunare autem illos diximus, qui panem cum sale et aqua percipiunt: ubi autem præter hæc aliud aliquid additur, perfectum jejunium non vocatur. Solebant autem hic quidam et Dominicis diebus

utriusque quadragesimæ coctionibus abstinere, quod nos ob reverentiam sacræ diei prohibere curavimus. Famuli autem, qui nobiscum sunt, per totius anni circulum tribus per hebdomadam diebus tenent ex more jejunium. In illis autem duabus quadragesimis quatuor dies convenienter observant, exceptis his, qui in via longius diriguntur. A vino autem, ut nostis, aliquanto tempore continuimus; ita ut neque laici, neque extrinsecus venientes, vel etiam in Pascha Domini, aliquid hic, præter aquam biberent; neque vinum hic, nisi pro sacrificio haberetur. Sed quoniam et hic manentes cœperunt ægrotantes deficere, et quidam ad eremum transire cupientes, hujus rigoris observantiam penitus abhorrere; fraternæ, **324** sive, ut verius dicam, communi imbecillitati dispensatorie condescendentes indulsumus, ut vinum hic servato sobrietatis moderamine biberetur: ut quod cum Joanne non possumus ex toto relinquere, saltem cum Timotheo Pauli discipulo studeamus infirmo stomacho sobrie, et humiliter ministrare (*I Tim. v*): et qui prorsus abstemii esse non possumus, esse saltem sobrii studeamus. Verumtamen in prædictis duabus quadragesimis consuetudo tenuit, ut neque monachis, neque laicis vini vel etiam piscis perceptio concedatur. Pulmentum quoque in eisdem quadragesimis nunquam sit præter unum, nisi his quatuor festivitibus, scilicet B. Andree, S. Benedicti, in Dominica Palmarum, et Coena Domini, quibus nimirum sacratissimis diebus pisces, et vinum cum gratiarum actione percipiuntur.

In Sabbato autem sancto, nec non et vigilia Natalis Domini, ut labor ecclesiastici relevetur officii, totum panem, qui voluerint, comedunt: alium vero cibum sive laici, sive monachi penitus non admittunt. Tres autem solummodo octavæ per annum ita celebrantur, ut jejulare hic nemo cogatur, id est, Dominicæ Resurrectionis, et sanctæ Pentecostes, atque Natalis Domini. Sed quibusdam, quia propter desuetudinem [*f. consuetudinem*] grave est totius hebdomadæ binam continuare refectioem, quandoquidem hoc humiliter expetunt, jejulare aliquantulum pro misericordia conceduntur. Consuetudo est autem fratribus in diebus Dominicis omni tempore, præter quadragesimas duas, duo habere pulmenta; in aliis vero diebus unum solummodo. Et de jejuniis quidem ista sufficiant.

In cæteris autem spiritualis exercitii studiis, quæ sit continui fervoris instantia, quæ sollicitudo, quam vigil et operosa frequentia, timeo dicere: ne mihi similibus, desidiosis videlicet, et negligentibus videar onerosus existere, atque eorum in me aliquatenus invidiam concitare: hoc tamen mihi liceat, quia tanta est diligentia in flexionibus genuum, in disciplinis scoparum, et in cæteris hujusmodi, ut cum quilibet pœnitens incertæ mentis metu, injunctam pœnitentiam per hæc remedia implere præcipitur, brevi tempore longa pœnitentia consumatur, salva tamen consuetudine, ut si postmodum vita hominis in longum ducitur, jejunium non relinqua-

tur. Dantur autem ex more tria millia scoparum pro unius anni pœnitentia, sive viginti psalteria, aut viginti quinque missæ.

De psalmodia vero consuetudo est, ut cum duo fratres simul commorantur in cella, duo persolvant in die psalteria, unum pro vivis, alterum pro defunctis. Et illud quidem, quod est vivorum, cum illis dicitur additamentis, quæ beatus Romualdus apposuit; quod vero pro defunctis cum novem lectionibus dicitur, tribus nimirum per quinquagenos psalmos. Qui autem solus moratur, Psalterium quidem vivorum totum per singulos dies adimplet: defunctorum autem sive medium, sive totum, juxta quod virium possibilitas administrat. Horarum autem psalmodia canonica omnino, sicut in monasterio, ita hic per ordinem, tota nihilominus adimpletur.

325 Hæc autem inter cætera prætermittenda non est, quia in cellulis continuum tenetur, sicut revera in oratorio, ex more silentium: nec præmittitur, ut illic aliquis vel pro confessione loquatur; excepto si priori visum fuerit, ut novitiis, eorumque institutoribus ad tempus aliquantulum loquendi licentia concedatur. Si quid autem loqui indigent, ad ecclesiam prodeuntes, quæque sunt necessaria manifestant.

Illud etiam non minima pars pœnitentiæ est, quod omni tempore, sive æstate, sive hieme, non calceis, non ocreis utuntur in cellulis; sed nudis semper crucibus, et pedibus consuetudo est permanere, exceptis his qui gravi molestia infirmitatis urgentur.

Regulare autem est monasteriis, ut hi qui in viam diriguntur, foris non comedant, si eo die sperant reverti: cui videlicet observantiæ illud etiam apud nos additur: ut sive ipso, sive alio die fuerit quis egressus, jejunus semper ad eremum revertatur.

De cæteris vero monasticæ institutionis observationibus quidquid in regulari, et districto monasterio tenetur, idem etiam hic caute, et solerter nihilominus custoditur: videlicet de promptissima obedientia, ut quodcumque præcipitur, ferventissime peragatur: de non dando, vel accipiendo sine jussione prioris: de proprio non habendo: ut dum sunt in claustro, quod est juxta ecclesiam, sive in festivis diebus, sive omnibus incompetentibus horis silentium teneant: ut in capitulo, in oratorio, in refectorio regularem consuetudinem non postponant: ut cum hospitibus non loquantur, atque ideo a cellulis usque ad ecclesiam sive venientes, sive redeuntes, a censura silentii non recedant; et multa hujus generis, quæ nimirum nos idcirco enumerare postponimus, quia laciniosi styli fastidium devitamus. Taceo de vilitate spontanea, et asperitate vestium, de duritia, de austeritate cubilium, et de districta censura silentii, de amore perpetuæ inclusionis.

Illud sane cuncta videtur excellere, illud omnibus sancte viventibus digne censetur virtutibus eminere, quod tanta est inter fratres charitas, tanta unitas voluntatum vicarii amoris igne conflata; ut unusquisque se non sibi, sed omnibus natum credat:

quod alienum est, ipse possideat : et quod suum A est, in omnes extenso amore transfundat.

Hoc mihi etiam non mediocriter placet, fratres mei, quia si quis inter vos debilior apparuerit, mox omnes certatim, quid patiatur, inquiritis, ut se de solito rigore remittere non moretur, instantes, et non solum necessaria quæque suggerere, sed etiam vosmetipsos ad ejus custodiam ultroneos gaudetis offerre.

Illud etiam silentio præteriri dignum esse non ducimus, quia cum frater quispiam ex nostris obierit, unusquisque pro eo septem dies jejunit, septem disciplinas cum millenis scoparum ictibus accipit, septingentas metanæas facit, triginta insuper Psalteria ex more decantat, continuis quoque triginta pro eo diebus missarum solemnities specialiter celebrantur. Hæc igitur hujus loci regula nulla voti varietate postponitur : hæc consuetudo circa defunctos districta **326** prorsus et inviolabili semper observatione tenetur. Si quis autem fortasse novitius, vel quolibet modo morte præventus, injunctam pœnitentiam consummare non potuit, mox ut ad fratrum notitiam res patefacta pervenerit, cum magno fervore tota pœnitentia parili facta inter eos divisione, suscipitur : et quantalibet sit, brevi spatio per diversos afflictionum modos ovanter expletur. Felices nimirum divitiæ charitatis, quæ gratis se non modo viventibus ingerunt, sed et mortuos prosequuntur. Felices, inquam, quæ illic nobis ex aliena bonæ voluntatis ubertate succurrunt, ubi proprii operis supplementa deficiunt : et cum jam districte a nobis C non habentibus, quidquid debemus, ex fraternæ charitatis abundantia debiti nostri libra completur.

Pauca hæc de ea, quæ nunc est, hujus eremi conversatione sufficiant, ut per hæc, quæ breviter annotantur, valeat colligi quid ex his, quæ silentio prætermissa sunt, debeat æstimari. Sed ecce, fratres charissimi, dum de vestris virtutibus aliquid vobis præsentibus refero, timeo certe simul et erubesco : timeo scilicet vos offendere ; erubesco, ne videar assentationibus deservire. Sed ad hoc scribendum, teste conscientia, bonæ me intentionis studium provocat, fraternæ salutis amor instigat : quatenus non solum vobis talia scribendo consulere, sed et posteris vestris valeam longius D providere. Nimirum, ut et vos ista legentes studeatis ei, quod semel cœpistis, bono operi perseveranter insistere : et illi in his discant, quid de nostra debeant imitatione tenere. Quia enim in hoc loco, nisi divina providentia aliter senserit, non diu post spero me habiturum esse sepulcrum : non minus sum de futura hujus loci religione sollicitus, quam his, quæ sub præsentia versantur, intentus. Unde te, o prior, quicumque mihi quotuslibet in hujus loci administratione successeris, per adventum Domini nostri Jesu Christi, per terrorem divini judicii, te lacrymabiliter obsecro, per nomen te divinæ majestatis obtestor, ut ab hujus observantiæ regula, cum

his qui tibi subditi fuerint, non declines a bono tramite, per quem in hoc loco nunc inceditur, non aberrès. Pudeat vos ab illorum nobilitate fieri vivendo degeneres, qui facti estis habitaculo successorum. Absit, ut divini obsequii census vestro tempore videatur imminui, qui Deo ex hujus loci reditu solèbat ante persolvi : non impar quippe pensum debiti muneris exigit, qui possessionem suam novis agricolis antiqua censitam pensione locavit.

Non ergo vos per spatiosæ viæ latitudinem delectet incedere, qui jubemini per angustam portam, quæ ducit ad vitam, intrare (*Matth. vii*). Stricta namque via est quæ ducit ad cœlum; ampla autem est, quæ mergit in tartarum. Non itaque ad monasterialem laxitudinem ab eremitica vos libeat distractione descendere : et, relictâ lege spiritus, carnis illecebris et lenociniis consentire. Et quidem bona sunt illa, sed ista meliora. Et quid est aliud a melioribus ad bona descendere, nisi ab excelsis ad humilia declinare, a recto cursu post tergum redire, ab ardore spiritus in teporem noxium defervere, atque sic paulatim sublimibus in præcipitium ruere?

327 Hæc igitur pauca, quæ scripsi, successor mi, sedulus inspice : atque ad imprimendum formam tuæ tuorumque conversationi, quasi quoddam signaculum tene. Nunquam apud te hæc depravetur imago : nunquam tuo tempore hæc salutaris forma per incuriam deteratur ; ne, quod absit, paracharaximus pro nummo moneta degenerante procedat. Et certe non ignoras, quia falsarius trapezita, qui monetam violasse convincitur, plerumque judiciali calculo manus abscissione multatur.

Ut autem ad hæc observanda nullus excusationi pateat locus, juxta id, quod exiguitate loci humilis competebat, studuimus eotenus possessiones acquirere : ut prædictum fratrum numerum possis, nisi exercendi cura defuerit, sustentare. Librorum quoque numerum non minimum dereliquimus, ut fratribus nostris, qui pro nobis orare dignentur, meditandi copiam præberemus. Bibliothecam namque omnium Veteris et Novi Testamenti voluminum, licet cursim, ac per hoc non exacte vobis emendare curavimus. Ex passionibus quoque beatorum martyrum ; ex homiliis sanctorum Patrum ; ex commentariis, allegoricas sacræ Scripturæ sententias exponentium, D Gregorii scilicet, Ambrosii, Augustini, Hieronymi, Prosperi, Bedæ, Remigii, etiam et Amalarii, insuper et Haimonis, atque Paschasii, divina gratia nostris allubescere laboribus, plures libros habetis, quibus vacare potestis ; ut sanctæ animæ vestræ non solum oratione crescant, sed et lectione pinguescant. Ex quibus nimirum codicibus nonnullos pro nostra possibilitate correximus ; ut in sacræ disciplinæ studiis intelligentiæ vobis aditum panderemus.

Clastrum quoque juxta ecclesiam construi **328** hæc intentione censuimus ; ut si quem adhuc inolita monasterialis ordinis consuetudo delectat, habeat ubi in præcipuis festivitibus solemniter ex more procedat : cui et processioni crucem argenteam sa-

tis idoneam procuravimus. Eiusdem quoque intentionis studio, imbecillitati fragilium consulentes, etiam tintinnabula, atque bechinia, diversaque divinæ domus utensilia comparavimus. Calices quoque duos argenteos pulcherrime deauratos hac vobis ratione providimus; ut cum sacra Dominici corporis et sanguinis mysteria vultis accipere, stannum, vel vitium quodcumque metallum vestris labiis nequaquam necesse sit adhibere. Conspicua nihilominus sacrosancto altari tegmina, et celebrandis missarum solemniis pretiosa contulimus ornamenta.

Hæc omnia, fratres, nos non sine labore quæsimus, ut vobis laboris impendia tolleremus: tantoque liberius se vester animus ad alta sustolleret, quanto minus hunc ad providenda sibi infirma rei

A familiaris inopia non gravaret. Unde rogo, fratres charissimi, quicumque mihi estis in hujus loci sacri habitaculo successuri, ut qui vobis ante consului, quam hujus vitæ haberetis ingressum; vos etiam me pia vicissitudine vestris adjuvetis orationibus jam defunctum; et qui vobis paravi locum religiose vivendi, vos mihi copiam acquiratis indulgentiam promerendi. Ecce, fratres mei, fui quod estis: et emensus sum, quod transitis. Præsto vobis sunt quæ deserui; propinquum est quo perveni. Sic igitur compendium vestræ mortalitatis excurrere; ut elapsis vanis, quæ temporaliter transeunt, ad bona perveniatis, quæ his perpetuo mansura succedunt.

Sit nomen Domini benedictum.

B

329 330 OPUSCULUM DECIMUM QUINTUM.

DE SUÆ CONGREGATIONIS INSTITUTIS. AD STEPHANUM MONACHUM.

ARGUMENTUM. — Stephano cuidam qui ex cœnobio ad eremum emigraverat, eremiticæ vitæ, et conversationis præcepta desideranti depromit: nec non eremitarum, quibus ipse præerat, regulas, et vivendi instituta exponit; saluberrima interim monita immiscens, ut rudem adhuc, et hujusmodi viæ rationis inexpertum ad insidias cacodæmonis superandas: dura, et aspera quæque perferenda: et denique ad omnes perfecti eremitæ numeros implendos gradatim perducatur.

Charissimo fratri STEPHANO, amore supernæ charitatis incluso, PETRUS ulimus crucis Christi servus, salutem in idipsum.

Honestæ petitionis tuæ, dilectissime fili, vota suscepimus, quibus te per nostræ admonitionis apices eremiticæ vitæ regula postulas informari. Monasterialem quippe latitudinem fugiens, mox fervido spiritu cellulæ te carceralibus angustiis inclusisti. Non contemnenda plane petitio, nec otiosum, vel ineptum negotium: sed si exsecutor inveniretur idoneus, etiam posteris non mediocriter profuturum. Nos autem, qui in hujus professionis via neminem vivendo præimus, cæteros loquendo præire, velut indices, sive iudices itineris, temerarium judicamus. Præposterum quippe est, si lingua tanquam magisterii super alios arripiat ferulam, cujus adhuc vita flagellis obnoxia exhibet clientelam. Sed qui calcato propriæ voluntatis arbitrio obedire Deo per omnia decrevistis, dignum profecto est tuis quoque petitionibus a fraterna charitate non segniter obedire.

Quapropter in angusto positi, dum et tuis desideriis satisfacere cupimus, et tamen propriæ mensuræ metas excedere non audemus, tutum nobis arbitramur, et integrum hujus quidem institutionis præcepta non edere; sufficiat autem, quod in nostra fieri congregatione conspicimus, et experti sumus, simpliciter explicare. Nec tam quid ab eremitis fieri debeat, generali definitione præscribimus, quam quod in hac eremo fiat, cum de loco, tum persona specialiter intimamus. Quod tamen ex charitate le-

C gentibus infructuosum esse non credimus, cum ad perfectionis cuimen præcepta quidem moveant, sed exempla compellant.

CAPUT PRIMUM.

De solitaria vitæ laudibus.

Vere, frater, ut dicitur, ipsius rei notam fixisti, cum ad Deum redire non per qualemcunque, sed per auream viam laudabiliter elegisti. Nec ad hoc te prudentia humanitatis impulit, sed divinus procul dubio Spiritus incitavit. Hæc est enim via, quæ inter reliquas ad summa tendentes eminens, et excelsa est. Interim per se currentem jam ponit in patria: et eum, qui adhuc versatur in labore, jam quodammodo recreat, et consolatur in requie. Hæc nimirum via per se commeantium gressus neque spinis sollicitudinum pungit, neque luto negotiorum sæcularium impedit. Porro hæc via spatiosa simul et angusta: sed hoc modo, ut quisquis per eam comite cœlesti desiderio graditur, et propter angustias noxie non impingat, et propter latitudinem a rectitudinis linea non divertat. Nam etsi incipientibus plerumque stricta, vel difficilis videatur, non tamen mox, nisi quod absit, fides desit, inconstanti pusillanimitate deseritur: assuetis autem et perfectioni jam propinquantibus, vel hærentibus facilis quidam, et quodammodo lata via videtur eremitica vita. Nunquam tamen a portanda post Jesum cruce deficiunt, dum et proprias voluntates reprimunt, et adversus cogitationem suarum tentamenta configunt. Duxisti, frater, uxorem, quam non quidem